

Odstranimo plašnice:

*zdravje in dobro počutje
kopitarjev v letu 2015*

Povzetek

Poročilo organizacije World Horse Welfare
in skupine Eurogroup for Animals

EUROGROUP
4ANIMALS

WorldHorseWelfare

Povzetek

Namen pričujočega poročila je prikazati razmere na področju kopitarjev in konjev v EU v letu 2015, izpostaviti težave, vezane na njihovo dobro počutje, preučiti veljavno zakonodajo o kopitarjih in podati priporočila o nadgradnji sedanje zakonodaje za boljšo zaščito teh živali.

V Evropi 21. stoletja kopitarji odigravajo številne vloge, ker so verjetno najbolj prilagodljive in vsestransko uporabne živali, ki jih je človek udomačil. Čeprav je tovrstna raznolika uporabnost omogočila, da so kopitarji ostali blizu človeku, je obenem privedla do težav, ki se nanašajo na njihovo zakonsko zaščito. Kopitarji niso jasno razvrščeni v kategorije sodobne zakonodaje in so večkrat izpostavljeni vrzelim med zakonodajo, ki je namenjena domačim živalim, in tisto, ki je namenjena farmskim živalim, kar seveda negativno vpliva na njihovo dobro počutje.

Prilagodljivost in raznolikost

Iz razpoložljivih podatkov izhaja, da je v Evropski uniji (EU) približno 7 milijonov kopitarjev, ki jih uporabljajo za številne namene. Pri tem je treba izpostaviti, da ta podatek podcenjuje realno populacijo kopitarjev. Sektor konjev:

- šteje vsaj 896.000 zaposlenih v EU,
- je vreden več kot 100 milijard evrov na leto,
- pokriva vsaj 2,6 milijona hektarjev površine v EU.

Zaradi obsega in širine tega sektorja ter njegove razdrobljene organizacijske strukture so razpoložljive informacije pogosto nagnjene k bolj centralno organiziranim vidikom ali ciljem, kot so prvorazredni športi in dirke.

Kopitarji so tudi bistvene delovne živali v nekaterih predelih EU, še veliko več pa jih uporabljajo kot domače živali ali za prosti čas. Te živali niso registrirane pri nobeni centralni organizaciji in zato niso vključene v uradne podatke organov zainteresiranih strani. Zakonodajalci se morajo zavedati, da tudi te živali in njihovi gospodarji obstajajo ter jih morajo upoštevati pri snovanju novih politik. Zato, v kolikor želimo, da snovanje politik postane dovolj holistično, da zadovoljuje potrebe kopitarjev, bo treba opraviti nove raziskave.

Zakonodajni izzivi

V zakonodaji so kopitarji opredeljeni kot farmske ali domače živali, odvisno od kraja in načina njihove uporabe. Evropska zakonodaja vsebuje vsaj tri različne opredelitve izraza "kopitarji", tri podkategorije in več definicij, ki so odvisne od konteksta in vrste uporabe te živali. Kopitarji so lahko tudi divje živali.

Med 28 državami članicami je veliko razlik na zakonodajni ravni. Večina držav razpolaga z določeno zakonodajo o dobrem počutju živali, vendar določila so zelo različna in vsebujejo bistvene razlike, kot je na primer pravna podlaga za evtanazijo.

Evropsko zakonodajo se večkrat tudi izvaja na različen način. Razlog za zaskrbljenost je zlasti Uredba Sveta (ES) št. 1/2005 o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim, saj njena določila ne dohajajo najnovejših znanstvenih ugotovitev o prevozu kopitarjev na dolge razdalje in se različno izvajajo v posameznih državah članicah. Poleg tega se ta uredba nanaša večinoma na prevoz za komercialne namene. Uredba Komisije (ES) št. 504/2008 (Uredba o identifikaciji kopitarjev) je bila označena kot problematična ob pojavu škandala s konjskim mesom leta 2013. Trenutno se razmere izboljšujejo, saj so države članice in Evropska komisija odobrili Izvedbeno uredbo komisije (EU) št. 2015/262 o določitvi pravil v skladu z direktivama Sveta 90/427/EGS in 2009/156/ES v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (Uredba o potnih listih za enoprste kopitarje). Ker so nekatere države članice prijavile več kot 70 organizacij za izdajo potnih listov, ki delujejo na njihovem ozemlju, ni presenetljivo, da je sedanji sistem razdrobljen in nejasen, kar dokazujejo tudi različne ocene konjske populacije v EU. Z ustreznim sistemom identifikacije bi te negotovosti že odpravili.

Stalne težave glede dobrega počutja živali

Žal v Evropski uniji težave v zvezi z dobrim počutjem živali še vedno tarejo kopitarje. Nekatere države se soočajo z edinstvenimi izzivi, ostale pa so opredelile nekatere skupne teme. Najbolj zaznavne težave, ki so jih v anketi izpostavile evropske nevladne organizacije (NVO) so naslednje:

- težave, vezane na okolje in načine oskrbovanja kopitarjev, ki vključujejo tudi:
  - pomanjkanje ustreznega prostora,
  - dolgotrajno zaprtje kopitarjev brez priložnosti za druženje ter prostori, ki ne omogočajo socialnih interakcij,
  - pomanjkanje ustreznega znanja o negi konjev med njihovimi lastniki in
  - zanemarjanje (neizpolnjevanje osnovnih potreb, kot sta potreba po vodi in hrani).
- metode dresure in ravnanja, ki vključujejo tudi težave z dobrim počutjem v športu,
- uporaba kopitarjev za pridobivanje mesa,
- ravnanje z delovnimi kopitarji,
- pomanjkanje profesionalcev, kot so na primer veterinarji, kovači za vzdrževanje kopit in sedlarji za oblikovanje ustreznih jermenov.

Ob upoštevanju zgoraj omenjenih ugotovitev smo pripravili seznam specifičnih priporočil za Evropsko komisijo, pristojne organe, Urad za prehrano in veterinarstvo ter organe, ki delujejo v konjskem sektorju. Z omenjenimi priporočili bi lahko zagotovili, da:

- se dobro počutje in zdravje konjev zaščiti na evropski ravni preko ustrezne zakonodaje in njenega učinkovitega izvajanja,
- se prizna in obravnava nevarnosti, ki jih sektorju povzročajo bolezni,
- se doseže večjo ozaveščenost o prilagodljivosti in večstranski uporabi kopitarjev na ravni zakonodaje in razvojnih politik,
- * se dosledno opredeli kopitarje v okviru evropske zakonodaje.

Priporočila

Evropska komisija:

- bi morala zavodu Eurostat naročiti študijo o gospodarskih in družbenih učinkih vseh vidikov konjskega sektorja,
- bi morala pravočasno (tj. hitreje kot do sedaj) javno objaviti podatke TRACES,
- bi morala odobriti enotno zakonodajno definicijo, ki naj pojasni, katere vrste lahko uvrščamo med kopitarje,
- bi morala prilagoditi izvedljivost odstopanja za registrirane kopitarje za namene Uredbe Sveta (ES) št. 1/2005, ki naj vključuje dokaze o namenu prevoza, ko slednji presega 8 ur,
- bi morala dovoliti pristojnim organom, da krepko skrčijo število organizacij, ki izdajajo potne liste v posameznih državah članicah,
- bi morala iznesti predloge za nadomestitev Direktive Sveta 98/58/ES s specifično zakonodajo o dobrem počutju kopitarjev, ki naj omogoči večje usklajevanje med državami članicami in enake pogoje za operacije na enotnem trgu,
- bi morala zagotoviti, da so samostojne varnostne kamere v klavnicah kopitarjev obvezne,
- bi morala razširiti pravila o označevanju, ki jih določa Uredba (ES) št. 1169/2011 o obveščanju potrošnikov, ki kupujejo konjsko meso,
- bi morala aktivno podpreti razvijanje dobrih praks za pomoč pri vseh nivojih zagotavljanja skladnosti in doslednosti izvajanja, na primer z uvedbo finančnih sredstev za prevajanje in širjenje dokumentov,
- bi morala podpreti pripravo in širjenje informacij o zadovoljevanju potreb kopitarjev in bi morala razširiti učna sredstva o dobrem počutju farmskih živali tudi na konje,
- bi morala zagotoviti zdravje, dobro počutje in sledljivost živali pri vseh trgovinskih pogajanjih in bi morala dovoliti uvažanje konjskega mesa samo iz tretjih držav, ki izpolnjujejo evropske standarde o dobrem počutju in zdravju živali ter varni prehrani,
- bi morala sprožiti postopke zaradi kršenja zakonodaje o dobrem počutju in zdravju živali, če jih pristojni organi nemudoma ne odpravijo,
- bi morala zagotoviti, da so standardi tretjih držav o ravnanju z medicinskimi izdelki, ki so lahko škodljivi za človeško zdravje, usklajeni z evropskimi standardi v primeru uvažanja živalskih izdelkov.

Urad za prehrano in veterinarstvo:

- bi moral redno izvajati nenapovedane inšpekcije pri usposobljenih evropskih klavnicah in razrezovalnicah v tretjih državah ter med tovrstnimi pregledi preveriti tudi proizvodno verigo.

Evropska komisija in pristojni organi:

- morajo nemudoma ukrepati za odpravo pomanjkljivosti na področju registriranja in sledljivosti kopitarjev,
- morajo dovoliti različne oblike dojemanja kopitarjev v različnih državah članicah v zvezi s komunikacijskimi načrti Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 2015/262,
- bi morali upoštevati delovne kopitarje v kmetijskih in turističnih politikah, podpreti razvoj konjskega turizma in kmetijstva, ki se osredotoča na dobro počutje živali, in zagotoviti izrazite ukrepe v primeru nespoštovanja dobrega počutja živali,
- bi morali spodbujati turiste, naj se pri izbiri delovnih kopitarjev odločijo za živalim prijazne storitve,
- morajo zagotoviti, da se zavedajo nastajajočih sektorjev na konjskem področju in upoštevati, da zakonodaja zagotavlja in vpliva na ustrezno dobro počutje živali in varnost potrošnikov.

Pristojni organi:

- morajo jasno določiti primere, ko je kopitar opredeljen kot poldivji (tj. v lasti nekoga), in ko nima nobenega lastnika. Zakonodaja mora jasno opredeliti razlike med tema vrstama kopitarjev in subjekte, ki so pristojni za njihovo dobro počutje in zdravje,
- bi morali po nujnem postopku preučiti prijavljene primere nehumanih praks pri izvajanju evtanazije, na primer nedovoljeno uporabo zdravil, kot je T-61, brez ustrezne sedacije,
- bi morali vedno zagotoviti upoštevanje posebnih potreb kopitarjev pri oblikovanju politik o dobrem počutju živali, ne pa oblikovati preveč obsežnih zakonodaj, ki ne razlikujejo živine od domačih živali,
- bi morali zagotoviti, da klavnice, ki imajo dovoljenje za predelavo kopitarjev, izpolnjujejo potrebe po dobrem počutju živali, tako na ravni proizvodnih obratov kot tudi zaposlenih,
- bi morali priznati pomembnost samoregulacijskih shem in jih obravnavati kot okrepitev zakonodaje o dobrem počutju, ne pa kot nadomestilo,
- bi si morali zagotoviti dovolj fleksibilnosti pri določanju kazni med izvajanjem uredb in dovoliti odvrčilne kazni, ne glede na državo članico, kjer kaznovano podjetje ima svoj sedež.

Organi konjskega sektorja:

- bi morali, v okviru odgovornega lastništva, spodbujati lastnike konj naj ukrepajo tako, da preprečijo težave, vezane na dobro počutje, ob koncu življenja oz. delovne kariere konja,
- bi morali pripisati dobremu počutju konj v športu in prostem času enak pomen kot varnosti jezdecev ter celo večji pomen kot drugim dejavnikom.

Front cover photography courtesy and copyright of:

Top row left-right: The Donkey Sanctuary; World Horse Welfare; World Horse Welfare

Middle row left-right: Shutterstock – Pixino; World Horse Welfare; ANDA

Bottom row left-right: World Horse Welfare; World Horse Welfare; Shutterstock – Maren Wulf